

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- amendement op het voorontwerp van bijzonder decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

 - definitieve goedkeuring

1. Inleiding

Het vermelde amendement werd principieel goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 23 september 2016, met het oog op de adviesaanvraag bij de Raad van State. (VR 2016 2309 DOC.1021).

De bestaande decretale basis voor de rector en vicerectorverkiezing aan de universiteit Gent die het genderevenwicht in de bovenste bestuurslaag garandeert, stuit in de praktijk op een aantal problemen. Het voorliggend amendement strekt ertoe deze problemen op te lossen zodat de eerstvolgende rectorverkiezingen al in 2017 vlot kunnen verlopen, zonder de vooropgestelde doelstelling van het genderevenwicht los te laten.

De Raad van State heeft zijn advies bij het vermelde amendement uitgebracht op 14 november 2016. Dit advies heeft als nummer 60.174/1.

2. Inhoud van het amendement

De huidige procedure vereist dat voor de functies van rector en vicerector telkens twee kandidaten van verschillend geslacht allebei met twee derde meerderheid van het kiescollege worden voorgedragen aan de Raad van Bestuur, die dan de rector, respectievelijk vicerector aanduidt bij twee derde meerderheid, hierbij rekening houdend met het genderevenwicht.

Dit systeem is door de decreetgever ingevoerd om het genderevenwicht aan de top te garanderen. Bij de enige verkiezingen waar dit systeem is gehanteerd, bleek het systeem evenwel moeilijk werkbaar en stelden er zich drie problemen:

1. Het systeem kan leiden tot een impasse wanneer geen twee kandidaten van verschillend geslacht de vereiste twee derde meerderheid behalen bij het voordragend college. Dit is bij de verkiezingen in 2013 maar net vermeden door het herinrichten van een verkiezing (met name die voor vicerector), hoewel dit reglementair noch legaal voorzien was.

2. Het huidige systeem bemoeilijkt de vorming van een coherent team van rector-vice-rector omwille van de onvoorspelbaarheid van de afloop van de dubbele dubbelverkiezing. De werkwijze biedt onvoldoende transparantie zowel aan de zijde van de kiezers als aan die van de kandidaten. De kiezer weet onvoldoende voor welk team het uiteindelijk kiest, noch welke functie de kandidaten uiteindelijk ambiëren, noch wat er gebeurt wanneer één van de leden van de (eventueel) vooraf gevormde teams het niet haalt.

3. De uiteindelijke kiesbasis voor de functies van rector en vice-rector (i.e. de Raad van Bestuur) wordt sterk versmald na de dubbele voordracht van de kandidaten door de verenigde faculteitsraden. Dit wordt ervaren als een democratisch deficit. Sinds 2013 zijn de faculteitsraden daarenboven genderevenwichtig gemaakt, wat bijna overal heeft geleid tot kleinere en vaak veel kleinere faculteitsraden. Het voordragend kiescollege van de verenigde faculteitsraden is flink kleiner geworden in vergelijking met 2013, zodat het potentiële draagvlak voor de rector en vice-rector kleiner is geworden.

Het voorliggende voorstel kiest voor een duo kandidaten, die hun gehechtheid aan het pluralistisch karakter van de instelling uitdrukkelijk bevestigen en intern genderevenwichtig is samengesteld. Het duo maakt zich aan de kiezer kenbaar met een duidelijke functie-aspiratie en een daarop afgestemd programma. De kandidaten dienen zich formeel als duo- als “koppel”- kandidaat stellen. Zij zullen ook als duo op de kiesbrief vermeld staan.

Hiermee wordt gewaakt over het streven naar een genderevenwicht aan de top, aan de behoefte aan een groter draagvlak voor die top binnen de instelling, aan de nood aan meer transparantie en aan de verzekering van het pluralistische karakter van de instelling. Het amendement voorziet ook in een kiessysteem.

Wat betreft het kiescollege, zullen alle personeelsleden en studenten die voldoen aan nader te bepalen minimale participatiecriteria (omvang aanstelling/benoeming of aantal opgenomen studiepunten) effectief kiesgerechtigd zijn. De Raad van Bestuur kan dus alleen de voordracht van het duo dat het haalt met een twee derde meerderheid bekrachtigen. Binnen het aldus sterk uitgebreide kiescollege worden de uitgebrachte stemmen gewogen volgens de verhoudingen die bij vorige verkiezingen golden bij de samenstelling van de faculteitsraden: minstens 2/3 voor het ZAP (67%), 16% voor de studenten, 8,5% voor het ATP en 8,5% voor het AAP.

3. Advies Raad van State

De Raad van State oordeelt dat de voorgestelde maatregel de toets van het beginsel van gelijkheid en van niet-discriminatie doorstaat.

De Raad van State onderzocht hiertoe meer specifiek eveneens of de voorgestelde maatregel een directe of indirecte discriminatie inhoudt of impliceert die door de richtlijn 2006/54 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 'betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking) is verboden.

De Raad van State stelt dat de voorgestelde maatregel geen directe discriminatie inhoudt, in de zin van richtlijn 2006/54. Zij heeft immers niet tot gevolg dat een bepaalde kandidaat niet tot rector of vice-rector zal worden benoemd op grond van een reden die uitsluitend voor kandidaten van een van beide geslachten geldt.

De Raad van state concludeert bovendien dat de voorgestelde maatregel evenmin een indirecte discriminatie inhoudt. De voorgestelde maatregel streeft immers een legitiem doel na, zijnde het bereiken van een genderevenwicht in (de top van?) de Universiteit Gent. De voorgestelde regeling is daarenboven proportioneel met deze doelstelling: De regeling bevat geen absolute en onvoorwaardelijke voorrang op basis van een bepaald geslacht. Het nadeel dat een mannelijke kandidaat voor het ambt van rector of vice-rector ondervindt, is bovendien beperkt, aangezien de regeling hem niet het recht ontnemt kandidaat te zijn. Er mag redelijkerwijze worden van uitgegaan dat dit nadeel maar tijdelijk van aard is, aangezien een gepast beleid en de maatschappelijke ontwikkelingen ertoe zullen leiden dat geleidelijk aan meer vrouwen in aanmerking komen als kandidaat voor beide functies.

De voorgestelde maatregel is derhalve proportioneel met de legitieme doelstelling, zijnde het bereiken van een genderevenwicht in de Universiteit Gent.

De toelichting bij het amendement is aangepast en verduidelijkt in navolging van het advies van de Raad van State.

4. Budgettaire weerslag

De Inspecteur van Financiën heeft zijn advies verleend op 21/9/2016.

Dit amendement heeft geen effect op de budgettaire weerslag op het op 23 september 2016 goedgekeurde voorontwerp van bijzonder decreet.

5. Effecten op de lokale besturen

Het amendement heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

6. Effect op het personeel

Het amendement heeft geen gevolgen voor het personeelsbestand van de Vlaamse Gemeenschap of van het Vlaams Ministerie van Onderwijs, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor Bestuurszaken niet dient gevraagd te worden.

7. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande amendement op het voorontwerp van bijzonder decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair centrum Antwerpen;
2. namens de Vlaamse Regering, in te dienen bij de behandeling in de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement, van het voorontwerp van bijzonder decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair centrum Antwerpen.

Viceminister-president van de Vlaamse Regering
Vlaams minister van Onderwijs

Hilde CREVITS